

worpen door de architect Eduard Cuypers, neef van de beroemde architect Pierre Cuypers van het Rijksmuseum en het Centraal Station in Amsterdam. Zijn architectenbureau wordt wel beschouwd als de bakermat van de Amsterdamse School omdat de later beroemd geworden architecten Jo van der Mey, Piet Kramer en Michel de Klerk er hun loopbaan zijn begonnen. Daarna wandelen we door Veendam naar het museum. Onderweg passeren we de rijksmonumenten spoorstraatbrug uit 1909 en de voormalige turfgestookte elektriciteitscentrale (de eerste centrale in de provincie Groningen). Ook komen we langs een aantal karakteristieke woonhuizen. Vervolgens hebben we een rondleiding in de tentoonstelling door Fred Ootjers, gastconservator van het museum, waarna er gelegenheid is de rest van het museum te bezoeken.

Aanmelding en kosten

Aanmelden vóór 10 februari via de website www.vvnk.nl/evenementen of als het niet anders kan via onderstaande aanmeldstrook.

De kosten van de excursie bedragen € 19 voor leden en € 25 voor introducees. Entreekosten museum € 7,50; MK gratis entree.

Bereikbaarheid

Stationsrestaurant Het Perron
Parallelweg 4, 9641 KG Veendam
Aankomst trein uit Groningen in Veendam xx.08 en xx.38. Vertrek uit Veendam naar Groningen xx.18 en xx.48. N.B. niet vergeten om in- uit te checken in Veendam/Groningen bij NS respectievelijk Arriva!!!

Bus station Assen – station Veendam, reistijd ca. 55 minuten: bus nr. 110 richting Winschoten via Gieten, vertrektijd busstation Assen xx.25; vertrektijd Veendam xx.12.

Veenkoloniaal Museum
Museumplein 5, 9641 AD Veendam
Het museum ligt op 10 minuten lopen van het station.

Telefonische bereikbaarheid op de dag zelf
Ben Stork 06 2355 2634
Thea de Hilster 06 2348 3329

Afbeeldingen voor kant: (van boven naar beneden) wapen van Veendam, stoel van Huizinga, P. Koen (lid De Ploeg), Akkers.

Deze aanmeldstrook vóór 10 februari 2016 opsturen naar:
Mw.T.A.L. de Hilster, Sportlaan 142, 1442 EG Purmerend

aantal VVNK-leden		à € 19,00	€
aantal introducees		à € 25,00	€
aantal jongeren t/m 26 jaar		à € 9,50	€
totaal			€
velden voor Evenementencommissie	ontvangen op		verwerkt op

nieuws- en informatieblad

EXTRA EVENEMENT OP ZATERDAG 20 FEBRUARI

In het decembernummer van 'Rond 1900' hebben wij melding gemaakt van de expositie 'Jacobus Abraham Huizinga meubelfabrikant' in het Veenkoloniaal Museum Veendam. Het leek ons de moeite waard om een excursie naar dit museum te organiseren. Dit zal op zaterdag 20 februari plaatsvinden. Naast de tijdelijke tentoonstelling over de meubelfabrikant is er in het museum ook een tijdelijke expositie 'Werken op papier' van hedendaagse kunstenaars van de bekende schildersgroep de Ploeg uit Groningen te zien.

Veendam

Veendam is de hoofdplaats van de gelijknamige gemeente Veendam in de provincie Groningen, gelegen aan rijksweg N33, de weg van de Eemshaven naar Assen. Veendam wordt ook wel Parkstad genoemd en is tegenwoordig de op twee na grootste plaats van de provincie Groningen.

In 1655 wordt het kerspel (= kerkdorp) onder Muntendam afgescheiden van Zuidbroek en Muntendam. Het nieuwe kerkdorp komt Veendam en Wildervank te heten. In 1687 wordt de kerk van Veendam gebouwd. In 1702 worden Veendam en Wildervank zelfstandige kerspels. Veendam gaat bij die gelegenheid strijken met het wapen, dat zijn betekenis eerder aan de geschiedenis van Wildervank ontleent dan aan die van Veendam. Door de gemeentelijke herindeling komt de gemeente Wildervank op 1 januari 1969 te vervallen. Gelijktijdig worden delen van Wildervank gesplitst tot de

nieuwe gemeenten Veendam en Stadskanaal. De gemeente Veendam telde in 2011 zo'n 28.500 inwoners.

Veendam heeft in het gebied van de Groninger Veenkoloniën altijd een bijzondere plaats ingenomen. De geschiedenis is 350 jaar geleden begonnen met turfafgravingen. Veendam heeft voor een deel de typische veenkoloniale lintstructuur, behalve in de buurt van het centrum. Die structuur is veroorzaakt door de aanwezigheid van het riviertje de Oude AE, waardoor het parallel lopende Ooster- en Westerdiep in noordelijke richting van elkaar moesten wijken. Hieraan dankt Veendam de vorkstructuur, waartussen komvorming kon ontstaan. Daardoor kreeg Veendam een echt centrum in plaats van een langgerekt bebouwingslint. Het centrum wordt gekenmerkt door ruimte, groen en waterpartijen (Parkstad Veendam). Dit bijzondere karakter heeft van oudsher aantrekkingskracht uitgeoefend op de bewoners.

Uit de oorspronkelijke turfvaart ontstond in de loop van de tijd een zo belangrijke kustvaart, dat Lloyds verzekeringen haar eerste kantoor op het vaste land van Europa oprichtte in Veendam. Na de verveening werd de grond gebruikt voor landbouw. Uit die landbouw kwam een belangrijke agrarische industrie voort. De huidige aardappelmeel- en derivatenindustrie is daarvan

afgeleid. In de tweede helft van de 19e eeuw verliezen de scheepvaart en de scheepsbouw veel aan betekenis.

De geschiedenis van Veendam is onderwerp van het Veenkoloniaal Museum, gelegen in het centrum van het dorp.

Veenkoloniaal Museum

In 1939 is het Veenkoloniaal Museum ontstaan uit de Vereeniging voor Veenkoloniale Oudheidkunde. In 1992 betrok het museum het gebouw van de vroegere Rijks H.B.S te Veendam. Het gebouw is ontworpen door de architect en rijksbouwmeester Jan Vrijman en werd in 1911 als school in gebruik genomen. In 1987 verloor het gebouw zijn onderwijsbestemming. Het Veenkoloniaal Museum kreeg vanaf 1990 de beschikking over het monumentale pand. In 2004 werd het gebouw verbonden met het nieuwe cultuurcentrum Van Beresteyn, waardoor theater, bibliotheek, muziek- en theaterschool en museum onder één dak zijn gehuisvest. Het Veenkoloniaal Museum bezit twee kerncollecties:

a) een maritieme collectie

In het maritieme gedeelte staat men stil bij de bloeiperiode van de Veenkoloniale Zeevaart, die rond het midden van de

Veenkoloniaal Museum, vroegere Rijks H.B.S.

Programma Veendam

11:00 uur	Ontvangst met koffie en Veendammerkoek in stationsrestaurant Het Perron.
11:30 uur	Wandeling door Veendam naar het Veenkoloniaal Museum.
12:30 uur	Rondleiding in museum door Fred Ootjers, gastconservator.
14:00 uur	Lunch in Grand Café Van Beresteyn.
14:45 uur	Verder bezoek aan museum.
16:00 uur	Afsluiting met koffie/thee in het Grand Café.

19de eeuw plaats vond. Honderden schepen kwamen toentertijd uit de Groninger Veenkoloniën, meer dan 60 procent van de Nederlandse vloot was hier geregistreerd! Regelmatig werd koers gezet richting Oostzee en Riga was een belangrijk eindbestemming. Het museum heeft daarom ook een speciale Rigazaal ingericht.

b) een collectie landbouwindustrie

In de collectie landbouwindustrie ligt het accent op de met de veenkoloniën verbonden industrie als (stro)karton- en aardappelmeelfabrieken. Het Avebeconcern had tot 2006 zijn hoofdvestiging in Veendam. Men staat daarbij ook stil bij de nieuwere ontwikkelingen. Strokarton wordt al sinds het midden van de jaren zeventig van de vorige eeuw niet meer geproduceerd, maar nog altijd draaien er kartonfabrieken in o.a. Oude en Nieuwe Pekela, Hoogezand en Sappemeer.

Daarnaast heeft het museum tijdelijke exposities en toont het museum de historie

Stationsgebouw.

van de veenwinning, een kapiteinskamer, een ouderwets café en kruidenierszaak. Ook is de bioscoopzaal van de inmiddels helaas afgebroken Sociëteit Veenlust in het museum ondergebracht, waar men filmpjes van 'vroeger' kan bekijken.

Programma Veendam

We beginnen de ochtend met koffie in het oude station dat in 1909/1910 is ont-

Ondergetekende meldt zich aan voor deelname aan het bezoek aan Veendam op 20 februari 2016:

Naam			
Straat/huisnr			
Postcode		Woonplaats	
E-mailadres			
Telefoonnr		Z.o.z. aantal deelnemers invullen	